יו) [פסמים מינן, כם גו ש [מכות יו. חולין קכ: מעילה טו:], ג) מכות יט:, ד) שבת

כה, ה) ולעיל נד: וש"נו, וויהכל יב יון, ז) וויהכל

תורה אור השלם

1. לא תוּבַל לֶאֶכֹל בָּשְׁעָרִיף מִעְשֵׂר דְּגָּנְף וְתִירִשְׁף וְיִצְבָּרֶרְ וִּבְּכֹרֹת

אָשֶׁר תִּדִּר וְנִדְבֹתֵיךְ בְּקָרְךְּ וְצֹאנֶךְ וְכָל נְדָרֶיךְּ מָשֶׁר תִּדִּר וְנִדְבֹתֵיךְ

וּערוּמִע זָבּר: יַבּר וְנִּנְבַנּעִיף יַרְּיּ זְּיִּנְרְּנִיּעִיף

. - . . 2. לא אָכַלְתִּי בְאנִי מִמֶּנוּ

ולא בערתי ממנו בטמא ולא נֶתַהִּי מִמֶּנוּ לְמֵת שְׁמֵעְתִּי בְּקוֹל יִיְ אֱלֹהְי עְשִׂיתִי בְּכֹל אֲשֶׁר

צְּוִיתְנִי: דברים כו יד 3. נָפָשׁ אֲשֶׁר תִּגַע בּוֹ

יַבְּיַבְּיָּ וְטְמְאָה עַד הְעָרֶב וְלֹא יאכַל מִן הַקֶּדְשִׁים כִּי אָם

בוג א מיי פ"ג מהלי בכורים הלכה ה: מד ב ג מיי׳ פי״ב מהלכות אבות הטומאה הלי טו ופ״ג מהל' מעשר שני הלכה א: מה ד מיי' פ"ב מהל' מרומות הלכה יד

:סימן שלא סעיף יט בו ה מיי פי"ג מהלי פסולי המוקדשין הלכה א: בז ר מיי שם הלכה ג:

בח ז מיי פ״א מהלכות מעילה הלכה א: מש ה מיי׳ פי״ח מהלכו׳ פסולי המוקדשין ולי המוקדשין הלכה יג: ב ט מיי׳ פ״ב מהלכות ופי"ב מהל' אבות הטומאה

הלכה טו: י מיי פ״ז מהלי תרומות הלכה א: נב כ מיי שם פ"ו הל' ו בג ל מיי׳ פ״ו שם הל׳ ה: נד מנ מיי שם פ״ז

תוספות ישנים

מקיש בכורים למעשר. וא"ת ואמאי לא מקשינן נמי מעשר לבכורים לחייב מיתה לאוכלו בטומאה וי"ל דכתיב גבי תרומה ומתו בו כי יחללוהו (ויקרא כב) בו ולא במעשר ובכל הני דלעיל שישנם בבכורים ולא במעשר ל"ל דסברת התלמוד כן הוא דלכל חומרות שיש בתרומה אקשינן בכורים בתרותה מקשיקן בכורים מדכתיב תרומות ידך אלו בכורים ולחומרות דאימנהו במעשר מקשיק בכורים: הא דאמרי לך בשעריך תאכלנו הכא לא תאכל. חאימ אייכ למה לי קרא דנפש כי חגט לנוותאח גופו הא מלא תוכל לאכול בשעריך נפקא דהא ר"ל למה שהתרתי בשעריך מאכלנו הטמא והטהור הכא לא תוכל לאכול ו"על דאיכא למימר דאגב דאשמעינן קרא דטבול יום שרי במעשר (מובא השמש שרי במעשר (מובא השמש וטהר) [מכי אם רחץ בשרו במים. הא רחץ טהור] כתב רישיה דקרא לטומאת הגוף עוד מתרץ רבינו נחנאל דמלא חוכל לאכול בשעריך לא שמעינן טומאת להא (דכ"ע) ובכולי דוכתי] לא שמעינן שום קרא דמיירי בטומאת הגוף קפה דמיירי בטותמת הגוף דלא כמיב ביה עד אשר יטוסר כדכמיב בקדשים לא יאכל עד אשר יטוסר או כדכמיב אשר יקרב אל הקדשים וטומאמו עליי דמשמע בעוד שעומאמו עליו דמשמע דשייך ביה טהרה והיינו טומאת הגוף אבל הכא (לא) כתיב לא תוכל לאכול דמשמע דלעולם לא תוכל וא"כ לא איירי בטומאת הגוף דהא מצי לאכול אחר טבילה. אבל תכי נחכול חמר טבינה. חבנ בטומאת עלמו ניחא שפיר דלעולם לא מצי לאכול מן האוכלין שנטמאו דהא אין

בטומאת עצמו שהוא לוקה מדכמיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא

ו) תיפוק לי מהכל דהא כתיב לא תוכל לאכול

ואוכלן בשומאת עצמן. תימה לר"י דאמאי לא לקי נמי בתרומה דנילף מבכורים ולעיל (דף ע. ד"ה מה) כתבתי: תרוכות ידך אלו הבכורים. שנאמר נהן יד ולקח הכהן הטנא מידך: **ור"ש** תרומה קרינהו רחמנא. מימה לר"י דנפ' אלו הן

הלוקין (מכות דף יו:) אמרינן גבי הא דאר״ש וכי מה בא זה ללמדנו אם לאוכל בכורים חוץ לחומה ק"ו ממעשר הקל אמר רבא מאי חומרא דבכורים ממעשר שכן אסורים לזרים אדרבה מעשר חמור שכן אסור לאונן והשתא איסור אונן גופה מ"ט לא ילפינן בכורים ק"ו ממעשר דמותר לזרים משום דתרומה קרינהו רחמנא כדאמר הכא א"כ מהאי טעמא גופה דתרומה קרינהו רחמנא לא נילף ממעשר לענין חוץ לחומה וי"ל כיון דמעשר ובכורים טעונים הבאת מקום ותרומה אינה טעונה הבאת מקום שייך לדמות טפי בכורים למעשר לענין חוץ לחומה מלחרומה: ומר לא מקיש. מטעם דתרומה קרינהו רחמנא: והיבן מוזהר על אבילתו בו'. מימא לר"י דהכא משמע דמלא בערתי לא נפקא לן אוהרה לאכילה ובפ׳ כל שעה (פסחים דף כד.) אמרינן והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל אם אינו ענין לגופו דנפקא לן ממעשר הקל דכתיב לא בערתי ממנו בטמא וכ״ת אין מזהירין מן הדין היקישא הוא דכתב לא תוכל לאכול בשעריך וגו' משמע דאי מזהירין מן הדין ידעינן שפיר לאו מלא בערתי: מומאת עצמו מנין ת"ל לא תוכל וגו'. אין להקשות כיון שיש אזהרה לטומאת עלמן למה אזהרה לאוכל בטומאת הגוף דנפקא מינה דהיכא שתחב לו חבירו בבית הבליעה אי נמי בשלא הוכשר אבל קשה דמהאי קרא גופיה דנפקא לן טומאת עלמן תיפוק ליה טומאת הגוף דההוא דאמר לך בשעריך תאכלנו בין טומאת הגוף בין טומאת

עלמן הכא לא חוכל לאכול: אסור לבער מהן בשומאה מה

שאין כן בתרומה מנדן. וא"ת מהיכי תיתי דתיתקר תרומה לבער ממנה בטומאה ואין לומר משום דתרומה איקרי קדש והוה ילפינן לה מקדש או משום שהיא בשרפה כמוקדשין שנטמאו ואע"ג דקדשים חמירי הוה ילפינן תרומה מינייהו דאסור ליהנות ממנה בשעת שרפה דגילוי מילתא הוא דא"כ מאי פריך ומה ראית ואימא ממנו למעוטי קדש אבל תרומה יהא אסור והשתא מהיכא תיתי כיון דקדש שרי וי"ל דהוה ילפינן תרומה מבכורים ומיהו בכולה שמעתין לא ילפינן תרומה

מבכורים ואר"י דמשום הכי קבעי תרומה מנלן דהוה לן למילף מק"ו דמעשר כדקאמר בסמוך ולא שייך למיפרך מה למעשר שכן הדסט"ב דלגבי טומאה מיהא מלינו שתרומה חמורה ממעשר וליכא למפרך נמי מה למעשר שכן אוכלן בטומאת עלמן לוקה דהיא גופה נילף בק"ו ולפי המסקנא דשריא לבער תרומה בטומאתה תו ליכא למילף לאוכל

ואוכלן בפומאת עצמן לוקה מה שאין כן בתרומה לא קתני אלמא תני ושייר: ייש מתיר מגא להו (ה"ש מתיר מגא להו הכתיב ילא תוכל לאכול בשעריך מעשר דכתיב ילא דגנך ותירושך ויצהרך (O) וגו' ותרומת ידך סואמר מר תרומת ידך אלו בכורים ואיתקש סואמר מר בכורים למעשר מה מעשר אסור לאוגן אף בכורים אסור לאונן ור"ש תרומה קרינהו רחמנא מה תרומה ימותרת לאונן אף בכורים מותר לאוגן וחייבין בביעור ור"ש פומר מר מקיש ומר לא מקיש ואסור לבער מהן במומאה ואוכלן במומאת עצמן לוקה מנלן דתניא יר' שמעון אומר ילא בערתי ממנו בממא יבין שאני ממא והוא מהור בין שאני מהור והוא ממא והיכא מוזהר על אכילתו איני יודע מומאת הגוף בהדיא כתיב ביה ינפש אשר תגע בו וממאה עד הערב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים הכי קמיבעיא ליה מומאת עצמו מנין ת"ל לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ולחלן הוא אומר יבשעריך תאכלנו הממא והמהור יחדו כצבי וכאיל ותנא דבי רבי ישמעאל אפי' ממא ומהור אוכלין על שולחן אחד בקערה אחת ואיגן חוששון וקאמר רחמנא ההוא דאמרי לך התם בשעריך תאכלנו הכא לא תיכול: משא"כ בתרומה מנא לן אמר ר' אבהו א"ר יוחנן דאמר קרא סלא בערתי ממנו בממא ממנו אי אתה מבעיר יאבל אתה מבעיר שמן של תרומה שנממא ואימא ממנו אי אתה מבעיר אבל אתה מבעיר שמן של קדש שנממא לאו קל וחומר הוא ומה מעשר הקל אמרה תורה לא בערתי ממנו בממא קדש חמור לא כ"ש אי הכי תרומה נמי ק"ו הוא האָ כתיב ממנו ומה ראית מסתברא קדש לא ממעימנא שכן פנקעכ"ם יפגול ינותר קרבן ימעילה יכרת מואסור לאונן אדרבה תרומה לא ממעימנא שכן מחפ"ז 'מיתה יוחומש ואין לה פריון לואסורה לזרים הגך נפישן ואיבעית אימא כרת עדיפא: ואוכלן במומאת עצמן לוקה ממה שאין כן בתרומה מילקא הוא דלא לקי הא איסורא איכא מגלן אמר קרא בשערין תאכלנו לזה ולא לאחר סיולאו הבא מכלל עשה עשה אמר רב אשי מרישא נמי

ושייר: וחמר מר. במסכת מכות (דף יו.): ותרומת ידך אלו הבכורים. דבעי הבאת מקום כדכתיב (דברים כו) ושמת בטנא והלכת והתם אשמעי׳ עשה והכא אשמעינן אזהרת לאו לאוכלן בגבולין דאילו תרומה ממש קדשי הגבול היה ולה בעיה חומה: מרומה מותרת לחונן. כדחמר בריש פירקין (דף ע.) זרות אמרתי לך ולא אנינות: מר מקיש. ת"ק מקיש בכורים למעשר דכתיב ביה (דברים כו) בערתי הקדש: והיכן מווהר על חכילה חיני יודע מ"ל לח חוכל כו'. והכי גרסינן ללישנא דברייתא בספרים גבי האי קרא דלא תוכל מכלל שנאמר

מכלל שנאמר בוידוי מעשר לא בערתי

ממנו בטמא דמשמע בין שאני טמא

כו' הוא מתודה שלא בערו באש ולא

הדליק בו את הנר וכל שכן בטהור

דלא ניתן אלא לאכילה ושתיה וסיכה

וממילא שמעינן מדלא הולרך להתודות

על הטהור שמע מינה הכי קאמר

אפילו בשעת הטומאה שלא יכולתי

לאוכלו לא נחתיו להדלקה אלמא אינו

נאכל בטומאה והיכן מוזהר על כך:

איני יודע. לאו מפורש לכך נאמר

לא תוכל והשתא פריך הש"ס מקמי

דליסליק למילמיה: טומאת הגוף

בהדית כתיבת. ואמאי קתני איני

יודע: לא יאכל מן הקדשים. ומוקמינן

האי קרא במעשר לקמן בפירקין

(דף עד:) כדכתיבי כי אם רחן בשרו

במים ולא בעי הערב שמש ומשנינן

הכי המיבעיה ליה לתנה טומחת

עלמו מנין ת"ל כו': בשעריך האכלנו.

בפסולי המוקדשין קאי לאחר פדיונן

שאוכלן זר: ההוא. בשעריך דהתם

דקשרי ליה לטהור לאוכלו אחר שנגע

טמא בקערה ונטמאה קאמינא לך

הכח במעשר שני לח תיכול: שמן

קדש. כגון שהוקדש למנחות ונטמא:

שכן. מלינו חומרות בקודש ואין

נוהגות בתרומה: פגול נותר. וקרוי

קרבן להביאו לפנים ויש בו מעילה

לנהנה ממנו בשוגג וכרת לאוכלו

בטומאת הגוף ואסור לאונן: מהפ"ו.

מיתה לאוכלו בטומאת הגוף דכתיב

(ויקרא כב) ומתו בו כי יחללוהו:

ומדלא קתני ליה שמע מינה תנא

ואוכלן בטומאם עלמן. שהגוף טהור והם טמאים: לוקה. כדיליף

לקמן: מה שחין כן בסרומה. דחינו מוזהר בה אלא בטומאת הגוף

כדכתיב (ויקרא כב) בקדשים לא יאכל וגו' אבל בטומאת עלמה לא

מלינו אזהרה אלא איסור עשה הוא דאשכחן ביה לקמן בשמעתין

רָחַץ בְּשָׁרוֹ בַּמְּים: ייקים: ויקרא כב ו 4. בִּשְׁעָרִיךְּ תּאבְלָנּוּ הַשְּׁמֵא וְהַשְּׁהוֹר יַחְדְּוּ בַּצְבֵי וְרָאַיְל: לא בערתי ממנו בטמא בין שאני טמא והוא טהור בין שאני טהור והוא טמא והיכן מוזהר על אכילה איני יודע ת"ל לא תוכל כו". והכי פירושו

הגהות הב"ח

(א) גמ' תני ושייר אמר מר ואסורין לאונן: (ב) שם ומירושך וילסרך ובכורות בקרך וגו' ומרומת ידך:

מוסף רש"י

תרומת ידך אלו בכורים. דכתיב בהו יד, ולקת הכהן הטנא מידך . (פסחים לו: ומכות יז.), דאמר קרא לא בערתי כתינ (שבת כה.). קדש לא ממעיטנא. מהאי וראוי גם לזו שם. פגול. חייבין עליו משום פיגול, שחט על מנת לאכול חוץ לומנו ואכל אפילו בזמנו, ומשום בותר, חוץ לומנו ממש ולא חשב מתחילה, וקרוי קרבן ויש נו מעילה לפני זריקה לכל הנהנה מהן, ואם קדשים יש מעילה קלים הם באימוריהן לאחר זריקת דמים, לאפוקי תרומה דלית בהו כלל, וכרת לאוכלה בטומאת הגוף, ותרומה במיתה בידי שמים, ימיו נקצרים אבל אינו הולך ערירי, ואסור לאוגן. ק"ו ממעשר, אבל תרומה מותרת לאונן. אונן, כל לאונן. זמן שלא נקבר מתו (שם). מיתה. בידי שמים לזר האוכלה, או כהן טמא, וחומש. לזר האוכלה בשוגג, דכתיב כי יאכל קדש בשגגה ויסף חמישיתו אין חומש בשגגת אכילתו, ויש דמוקמי לה בחומשין דחומשא, ולא נהירא, דהא רבינן ביה חומש דחומש בהקדש בפרק הוהב. ואין לחולין, אבל קדש יש קדש שנפדית כגון שהומס לפני שחיטה. ואסורה לזרים. לעולם, אבל קדש יש קדש שמותר לזרים לאחר קדש שמולה זריקה, כגון מעשר בהמה ומודה ושלמים (שם). הגך

חומש. לזר האוכלה בשוגג לעולם ואע"פ שמותרת לכהנים אבל קדש משעה שיש לו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה ולא חומש: ואין לה פדיון. לתרומה אבל מלינו פדיון לקדש עד שלא קידש בכלי. ותרומה אסורה לזרים אבל קדשים קלים מותרים לזרים: הא איסורא איכא. לאכול תרומה טמאה:

ונוהגין בטומאת עלמה: שבן פנקעב"ם. מחוסר כפורים לא חשיב משום דמהאי טעמא גופיה נפקא לן לקמן (דף עד:) אבל מימה דליחשוב רביעי בקדש וחיבת הקדש דמכשרת וחוזרת לתרומה ואינה חוזרת לחזה ושוק וכלי מצרף לקדש ולא לתרומה ומומרת דפוסלת בקדש וכו׳ וטומאה עושה כיוצא בה לקדש ולא לתרומה למ״ד בפרק קמא דפסחים (דף יד.) וישנו לפני הדבור כגון פסח ותמיד למ״ד (סגיגה דף 1.) עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי: שבן מחפ״ג. וא״ת דמעיקרא אלימא ליה כרת ולבסוף אלימא ליה מיתה וי״ל דהשתא לאו מאוכל בטומאת הגוף פריך אלא מזר האוכלה מה שאין כן בקדש דבקדש יש שמותר לזרים כגון שלמים ואפילו קדשים שאין נאכלים אלא לכהונה ליכא מיתה בזר אלא אזהרה ואפילו קדש דבר מעילה ליכא מיתה לרבנן דאמרי הזיד במעילה באזהרה:

שמעת מינה דתנא ושייר מדלא קתני

אונן

בשעריך וכתיב ובטונים. בחרך ולאנך וייל דאיכא בחרך ולאנך וייל דאיכא בשפריך ורשיר ובירות. בפרך ולאכך וייני ל דאיכה לתיותר א דבשכריך לא קאי אלה באשות ואש". בדמכות (א.) חזינן חון לחומה בקדשים מהכא ייל דוקא פשטיה דקרא קאי לתיותר א דבשכריך לא קאי אלה באשר ואש". בדמכות (א.) חזינן חון לחומה בקדשים מהכא ייל דוקא פשטיה דקרא קאי אל דמפרש קרא קאי אל דרשא דרשת הלאמרין לך החם בשערין מאכלנו וכוי איכא למיומר דלא אמריען כן רק אמעשר דסתיך ליה. עייל דאיכא למיומר דאלמריך קרא בשנועל ויט במהכא לא נפקא כיון דבכהייג ליכא טומאה במעשר שהרי טבול וים דמהכא לא נפקא כיון דבכהייג ליכא טומאה במעשר שהרי טבול וים במשר שהרי טבול וים דמהכא לא נפקא כיון דמכיר לגבי ארים ביר למפוף אלימא ליה מיתה. וייל דראל מיתה בזר האוכלה במויד משא"כ בקדש דאיכא דשרים ליכא כת מ"מ כיון דחמיר לאוכל קדש בטומאה דאית בה כרת ובתרומה ליכא רק מיתה חשבינן ליה לחמור: